

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Főszerkesztő és laptulajdonos:

Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Simor-utca 39.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

A szó betegje.

Sz.-Fejérvár, jan. 28.

(—ff.) Szegény lelki beteg az, a kivel szemben arra a meggyőződésre jutunk, hogy nem tud, nem képes igazat mondani. A hazudozás betegsége oly erős e szerencsétleneknél, hogy föltétlen uralma alatt tartja a szabad akaratot, a mely talán néha harcra készül az igazmondás mellett, de érvényesülni nem tud s így lassankint egészen megadja magát. Szerte foszlik ép úgy, a mint elpusztul a mákony rabszolgájának akarateréje. Az ilyen ember nagybeteg, a ki orvosi segítségre van utalva s épen ezért szánalmunkat kell, hogy fölbressze maga iránt. A helye valamelyik magányógyintézetben van, a hol néha sikerül kiközörölni az orvosi tudománynak még a lélek csorbáit is, ha azok keletkezése valamely kóros állapotnak tulajdonítható.

Vannak aztán olyan emberek, a kik szintén perhorreskálják ugyan az igazmondást, de csak bizonyos esetekben. Itt már a nem igazmondás egészen a szabad akaratnak a folyománya s csak eszközül szolgál valamely oly cél elérésére, amely mások félrevezetését igényli. Akár anyagi, akár erkölcsi, de mindig haszonszerzés áll

az ilyen hazugságon alapuló manőver előtt mint végezzél, a mely rendszeren egyenlő értékű tisztesség dolgában az elérésére használt eszközzel. Az e fajta nem igazmondók már távol állanak szánalmunk érzetétől, melyet az óvatosság, bizalmatlanság s legtöbbször megvetés helyettesít.

Veszedelemesek az ilyen emberek még akkor is, ha mindennapi életünk aprócskéjé mozgalmaiban állunk is velük szemközt, mert hisz lehetetlen ellenőrizni a szavai igazságát mindenkiné, a kivel ügyeink, bajaink összehoznak bennünket. De mennyivel nagyobb a nyomunkban járó veszedelem, a mikor a politika sikamlós, csuszós terén operálnak a nem igazmondás eme félelmetes bajnokai.

Közönséges mindennapi életünkben is mennyi kellemetlenséget okozhat a hazug ember, aki természetesen rágalmaz is! Mert hogy a rágalom ikertestvére a hazugságnak, azt nem kell bizonyítgatni. E bajokat azonban csak egyesek érzik, néha el is pusztulnak a hazug rágalom mérge tolytán, néha a legjobb frigyét megöli a hazugság egy szava, de ez még mind olyan dolog, ami nem okoz világfelfordulást.

Mi más azonban következménye a hazug szónak, ha az valamely diplomata, államférfi, vagy éppen kormányon lévő egyéniség ajkairól hangzik el és országos dolgokra vonatkozik. Államok sorsa van letéve egy ily hatalmas ember kezében. nagy nemzetek várják tőle boldogulásukat, vagyis jobban mondva a hatalomtól, amely kezében összpontosul.

Bizonyos kellemetlen érzelem, olyan deprimáció féle kél az emberben, ha céltudatosan használt hazugsággal áll szemközt, eredett az légyen bármily jelentéktelen egyéniségtől. Mit érez hát akkor, amikor az országhatalom emberét látja szüntelenül élni a nem igaz mondás csunya eszközével s a rágalom mérgezett fegyverével?! Félelmet, gyötrő aggodalmat éreznünk, de nem a magunk, hanem az ország s az egész nemzet jövődjé sorsa miatt, amelynek összes érdekeit, ügyeit éppen az intézi, aki iránt talán a legkevésbé bizalommal viseltetik.

Akit egyszer rajta kapunk a nem igaz mondáson, az ne csodálkozzék azon, ha többé nem bízunk benne. Hát aki már számtalanszor lépkedett a nem igaz mondás visszataszító ösvényén, szabad annak

Realizmus a színpadon.

— A »Fejérmegyei Napló« eredeti tárczája. —

Írta: **Marossi Rudolf.**

Somló Sándor „Királyi házaseset“ című romantikus vígjátékának premiéje alkalmával a budapesti napilapok legnagyobb része féktelen támadásban tört ki a romantizmus, s általában véve a poétikus szinköltészet ellen.

Romantikusdarab a XIX. században még hozzá versekben, ez hallatlan! Ki hitte volna, hogy akad még e józan században is ember, a ki lantpengetésre adja fejét, színpadra mer hozni versekben beszélő személyeket, idillykus jeleneteket, melyek ostobaságain a modern ember csak mosolyog, naiv szerelmi cselszövényeket inscarniroz, mikor mi megszoktuk az erkölcsi romlottság inptomában gyönyörködni, mikor a társadalom forog az ezer és ezer erkölcsi problémától, mikor a realizmus valósággal dühög a színpadon: szeretteiről megfelelő családapá kassziros kiasszony miatt lövi magát fejbe, elzüllött művészexistencia mámoros fővel megy a halálba, megundorodva önnönmagától, meglágyult agyvelejű emberek kétségbeesett vergődésében gyönyörködünk, a kik apjuk büneiert lakolnak, dühögő szocialisták kiabálják a

„penem et circenses“-t s a hypnotizmus misztikus csodái borzongatják a jámbor néző idegeit.

Félre a poezissal, mikor mi szenzációt akarunk, félre a sémákkal, szabályokkal, ki nőttünk már azokból! A romantizmus ideje lejárt, s vele megszűntek mindazon szabályok és elvek, melyek szerint a „vaskalaposok“ a drámát dirigálni akarják.

Egy jónevelésű színikritikus csak félvállról beszél az Akadémiáról, s mosolyog a „jó öreg Budapesti Szemle“ badarságai felett.

Tragikum? Az ma már nem létezik. Minden modern színműnek quintessentiája a „probléma“, s minden színikritikusnak legelső feladata megtalálni a problémát a bírálatra érdemes színműben, még akkor is, ha ott nincs. Hogy példával éljünk, az „Örült-e vagy szent“ Alfonzójának nem az a tragikuma, hogy donquijoteként küzd az ideális eszméért, megszabadulni igyekezőn minden földi köteléktől, melyekkel szemben ereje tehetetlen, hanem az egész nem egyéb egy társadalmi problémánál: vajjon megegyeztethető-e a tiszta becsülettel az, hogy saját hibánkon kívül igaztalanul bitorolt társadalmi állásunkhoz ragaszkodjunk, midőn arról mit sem tud senki, s midőn attól szeretteink boldogsága függ. (Hogy miért nem

fejtette meg Echégaray a „problémát“, igen egyszerű: mivel nem is akarta felállítani.)

Igy beszélnek a sajtó színikritikusai, s üntelten verik mellüket: „Mi vagyunk az igazi kritikai fórum, mi vagyunk a közvélemény! Mit értenek ehez az Akadémia vaskalaposai, a kik ódi könyvekből szedik tudományukat! Hanem igen, mi, akik a kulisszák mögött szedik legújabb pikáns ujdonságainkat, pajkos primadonnákat interwiewolunk, harcokat vívunk egy-egy kupléért, hasábszámra közöljük a színésznők életkorát és derékbúságát s a „pártfogásunk“ alatt álló színházaknak ütjük a nagydobot.“

A színházak pedig valósággal dédelgetik a sajtó és közönség e fajta izlését, özönként árasztva e, különösen francia irodalom termelte problematikus színműveket, igazi dráma helyett idegrázó örültségeket, vígjáték helyett izetlenebbnél izetlenebb boházatokot hozva csaknem naponként színrre. A Vigaszínház és Magyar színház — hogy csak budapesti színpadokat említsünk — óriási plakátfestményeken mutatja be színrehozandó darabjai borzalmaságát, s le nem veszi műsoráról mindaddig, míg akad ember, a ki megnézi azt, — mert ez a pénzcsinálás művészete. Sőt a Nemzeti Színház is csak néha-néha szellőzteti az igazi költészetet.

Mai lapunk 8 oldal.

meglepődni, ha az emberek egyáltalán nem állanak vele szóba?!

Magyarország miniszterelnöke négy esztendőig járt ezen az ösvényen, mely idő alatt, hogy hányssor nem mondott igazat, azt talán maga sem tudja, de tudja, a nemzet, amely hamarosan kiismerte, s azóta folyton örökösök s résen áll. És csodálatos, Bánffy Dezső báró még mindig nem akarja elhinni, hogy nincs íranta már egy fikarczyni bizalom sem, hogy nem talál hitre egy szava sem.

Szinte nevetséges, ha nem elkeserítően bosszantó, hogy az a Bánffy Dezső, akivel a kijátszás aggodalma s a mérhetetlen bizalmatlanság folytán egyáltalán érintkezni is átal az országgyűlés hazafias része, hogy ez a Bánffy most páratlan cinizmussal a bizalom legmagasabb fokát kéri a maga részére. Egy valóságos fehér lapot aláírásával ellátva, amelyre azt írhatja amit akar, egy biankó váltót, melyre rávezethet óriási összeget, hogy aztán fizesse az, aki adta s szakadjon meg a fizetésben. . . .

Nem-e birna ilyen értékkel most Bánffy kezében az indemnitás, ha azt tdkarodása előtt adná meg neki az ellenzék? Hiszen ezzel egyszerre kiszolgáltatná magát a kormányelnöknek, eldobván magától a leghatalmasabb fegyverét!

A ki olyan helyzetben van, mint Bánffy, akinek olyan multja van, mint Bánffynak s akibe annyi hatalomvágy, önkénykedési hajlam, gyűlölet, roszakarat s oly kevés hazafiság szorult mint Bánffyba, az tegyen le örökre a reményről, hogy még bizhat benne valaki.

S ha ezt még mindig hiszi, úgy egy-

s másorát (átlag 4 napon hét közül) modern francia színművekkel és vigjátékokkal — igaz másokkal, mint a Vigszínház — tölti be, úgy hogy a ki igazi tiszta művészi élvezetet akar, azt ugyszólván csak az Operában talál.

E ferde irány természetesen a közönség körében is megtermi gyümölcseit. Nemcsak a szalonokban, hol az irodalmi dolgok vitatása eléggé kellemes tárgy az üres csevegésekre, hanem a művelt nagyközönség körében is általános el van terjedve a nézet, hogy a romantizmus ideje lejárt s a józan modern embert már csak a rideg realizmus tudja úgy a regényben, mint a színpadon kielégíteni. Ugy látszik, hogy e praktikus században ki kell hálnia a költészetnek.

Távol legyen tőlünk a gondolat, mintha a realizmus jogosultságát kétségbe vonnók. A korszólom megváltozását nem lehet egyszerűen negligálni. Hiába akarnók elvitatni azt, hogy az izlés változik, s a mi századokkal előbb remekmű volt, az ma már nem tud heviteni; de ez időleges változások mellett — melyek csak élénkítik az irodalom és művészet fejlődését — mindvégig kell működnie egy vezéresszémének, mely nélkül az irodalom és művészet megszűnik az lenni, a mi.

Jó, ha a reális valóságot is látjuk a színpadon, embereket, kik mindennapi gondokkal s szenvedélyekkel küzködnek; jó, ha gondolkozunk az élet csodálatos alakulásain, mert ezek

szertien a lelki betegek a főntebb leirt kategóriájába kell soroznunk s melegen ajánljuk neki, hogy kuráltassa magát, talán lesz még belőle egészséges ember valaha!

— **A katolikus autonómia.** Szapáry Gyula gróf a katolikus kongresszus világi elnöke legközelebb összehívja a kongresszus betvenhetes bizottságát, hogy elébe terjessze az autonómiai szabályrendeletéről szóló javaslatot, melyet a kilences bizottság már kidolgozott. Szapáry gróf már régebben összehívta volna ezt a bizottságot, de előbb meg akarja várni a politikai zavarok elmúlását, mert abból az álláspontból indul ki, hogy a politikában ez idő szerint főntálló komplikációk közepette e fontos ügy objektív tárgyalása el sem képzelhető.

— **Összeférhetlenség sokadalma.** A képviselőház összeférhetlenségi bizottságának legközelebb sok munkája lesz. Nem kevesebb mint 53 újabb összeférhetlenségi esetet jelentettek be az utóbbi napokban a Ház elnökségénél és ezek elbírálásába kezd bele az összeférhetlenségi bizottság. Az ötvenhárom incompatibilis közül Horn Ferencz 48-at, Rakovszky István 4 esetet jelentett be, Saághy Gyula pedig önmaga ellen tett összeférhetlenségi bejelentést. Az összeférhetlenségi bizottság január 31-én d. u. 5 órakor fog foglalkozni a tömeges bejelentésekkel.

UJDONSÁGOK.

Lapunk jövő héten a csütörtöki ünnep miatt, kétszer, szerdán és szombaton este fog megjelenni.

— **Személyi hir.** Itj. Zichy János gróf, országgyűlési képviselő ma délelőtt a gyorsvonattal városunkba érkezett.

— **Uj anyakönyvezető helyettesek.** A belügyminiszter a megüresedett lovasbérinyi anya-

igaz esetelése is felemeli lelkünket, nemes érzésekkel tölt el; de tulásba vinni a dolgot, s vakmerően állítani, hogy e mellett az idealisztikus költészetnek nincs helye, ez abszurd tulkapás, s az időleges közizlésnek általánosítása.

A francia udvari költészet egy időben rajongott a idyllekért és eklogákért; finom uracskokat, kellemes delnöket könnyekig hatott meg a mezei élet szépsége, s jól befűtött salonokban álmadoztak a selyemgyapjas juhokat őrző pásztorok boldogságáról. Ők arról voltak erősen meggyőződve, hogy a költészetnek, távol minden prózai darvaságtól, csak finom idyllikus érzelmeket szabad esetelnie. E példát alkalmazhatják magukra a mai realisták.

A költészet nem egy bizonyos korszaknak, vagy embernek találánya, az velünk született eszme. Ez édesíti meg életünket, feledeti gondjainkat; a költészet kiragad bennünket a valóból, s egy képzel világra visz, hol a lélek mintegy eszmeileg kilégíti vágyait, mit itt a földön alig tehet. Ha szerelem után sóvárogsz, a költészet álomvilágba ragad, szived megtelik sejtelmekkel, édes ábrándok fognak el, közvetlen érzed a szerelem varázshatalmát s lelked vágya kielégül; ha magasztos eszméért szeretnél küzdeni, s nem tudsz kiemelkedni az élet mindennapiságából, lelked hevül, látva a nagy emberek tetteit; ha bánatod van elringatja a dal, s ha elfog a gyilkos unalom, keresd a

könyvezető helyettesi állásra *Bottka Béla* ottani segédjegyzőt, a *csezeibe* pedig *Perényi* Rezső segédjegyzőt nevezte ki.

— **Széchenyi emlékezete.** A Nemzeti Casinóban számos esztendő óta főntáll az a kegyeletes szokás, hogy a kögyűlés után rendezett disztrakomán valamelyik kiváló személyiség emlékbeszédet mond a kaszinó nagynevű megalapítója *Széchenyi* István gróf fölött. Az idei *Széchenyi-lakomán*, amely február 5-én lesz, ifj. *Zichy* János gróf, a mi jelesünk fogja tartani ezt a nevezetes emlékbeszédet. A kaszinó kögyűlése különben január 29-én, azaz holnap folyik le s a lakoma csak a következő vasárnapon tartatik meg.

— **A vármegyei kögyűlése.** Fejérvármegye törvényhatósági bizottsága február 6-án délelőtt 10 órakor tartja rendes kögyűlését. A gyűlés tárgysorozata 132 pontból áll, amelyek között a kórháziügyön kívül kiváló közérdekességű csak kevés van. A sorozatból ezeket ismertetjük:

A vármegyei közigazgatási bizottságba tiszti főügyési helyettes választása. Alispáni jelentés az árvaszék működéséről. A vármegye alispánja a m. é. szeptember, október, november s december havi pénztárvizsgálat jegyzőkönyveit bemutatja. A vármegye alispánja jelenti, hogy a dunapentelei marharakodó állomáshoz szakértőül Csiznadia József állatorvos rendeltetett ki. A vármegye alispánja jelenti, hogy a sár-szt.-ágotai marharakodó állomáshoz Csengeri György állatorvos rendeltetett ki. A vármegye alispánja jelenti, hogy a biskei marharakodó állomáshoz László Ferencz állatorvos rendeltetett ki. A vármegye alispánja jelenti, hogy a csalai és pátkai marharakodó állomáshoz Takács Miksa állatorvos rendeltetett ki. A helybeli kir. pénzügyigazgatóság megkeresése az egyenes adó felszólamlási bizottságba egy rendes és egy póttag megválasztása iránt. A m. kir. Belügyminiszter leirata a házi pénztár 1897. évi számadására vonatkozólag. A m. kir. Belügyminiszter leirata a Martonvásáron építendő vármegyei árvaház terveire vonatkozólag. Barsvármegye közönsége az anarchisták ellen nozandó szigorú törvények

költészetet, s megjön kedved a léthez, mert bizton tudod, hogy van a lélek számára egy ország, hová nem kísér az unalom, a gond, s ez a költészet országa. Leszürve a való élet prózaiságát, ideális embereket állítva élénk, mig egy csalogató délibábként lebeg előttünk a költészet, lelkünkbe sóvárgó vágyat önt az az eszmeny, az ideál után.

Ki mondja, hogy ennek nincs helye a színpadon, mely különösen hivatva van felémelni lelkünket a széphez, a tökéleteshez?! Hát csak Oswald t, Pietro Carusot, Morettit, Svengálit, Nanát s egész sorát a lelki és erkölcsi betegeknek szabad látni a színpadon, lemeztelenítve szenvedélyeinket, mutogatva lelkünk sebeit, hogy megundorodjunk önmagunktól?! Kórházat, megfigyelő intézetet hozunk a színpadra, hogy végig könozzuk lelkünket az élet borzalmasságain, s önmagunkkal meghasonolva távozzunk onnan?!

Csak úgy lehet oktatni, buzdítani, ha bűneinket egész meztelenségükben tárják élénk! Hisz ettől elborzadunk, kihal belőlünk a lelkesedés, blazirtság fog el bennünket. S ha egyrészt hivatása is a színpadnak az oktatás, ne teledjük, hogy az nem vezércikk, honnan az erkölcsök, a társadalom romlottsága ellen lehetne dörgeni.

Már ha erkölcsi tekintetben ilyen színvonalon állanak a sajtó magasztalta szenzációs színművek, irodalmi szempontból teljesen ér-

tárgyában az országgyűlés képviselő házához intézett feliratát pártolás végett megküldi. Hódmezővásárhely közönsége az anarchista tanok követőinek és terjesztőinek a svájci-szövetség területén való nagyobb ellenőrzése és üzemleik meggátolása iránt az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát pártolás végett megküldi. Csongrádvármegye közönsége az országgyűlés nyugodt és normális tárgyalási rendjének helyreállítása és jövőre való biztosítása tárgyában hozott határozatát megküldi. Pécs szab. kir. város a hasonszellemben az országgyűlés képviselő házához intézett feliratát megküldi. Mosonvármegye hasonszelleme feliratát megküldi. Szoborvármegye közönsége a vármegyei alkalmazottak javadalmazásának rendezése tárgyában a m. kir. Belügyminiszter urhoz intézett feliratát megküldi. Borsodvármegye közönsége a kőbőr cigányok vándorlásának meggátolása céljából az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát pártolás végett megküldi. Hunyadvármegye mezőgazdasági bizottsága a denaturált olcsó marhaszék készítése és árusítása beszüntetése mellett tiszta kőszónak minden község rendező és árusításában leendő kiszolgáltatása iránt a földmivélsügyi m. kir. miniszterhez intézett feliratát megküldi. Csanádvármegye közönsége a mezei munkásnépnek nyári hónapok alatt katonai gyakorlatokra való behívása ellen a m. kir. Honvédelmi és földmivélsügyi miniszterhez valamint a képviselőházzal intézett feliratát pártolás végett megküldi. Gyöngyös város közönsége a kötelező állami biztosítás tárgyában a földmivélsügyi miniszterhez intézett feliratát pártolás végett megküldi. Az országos magyar gazdasági egyesület a Keszthelyen gróf Festetics György emlékére emelendő szoborra gyűjtés elrendelését kéri. A Mensa académika egyesület céljára együttes elrendelését kéri. Pestvármegye alispánja a siketnémák, vakok és hülyék segélyezésére érdeklődés gyűjtés elrendelését kéri. — Az állandó választmány véleményes előterjesztéssel bemutattatik: A kórházépítő bizottság előterjesztése a kórházra vonatkozólag leérkezett belügyminiszteri leirat. Alispáni előterjesztés a vármegye monographiájának könyvpiacra bizományba leendő bocsajjtása iránt. Alispáni előterjesztés a vaáli járási állatorvos székhelyének megváltoztatása iránt. Alispáni előterjesztés a rendszeresített díjnokoknak, címzők megváltoztatása és kinevezettségüknek főispáni megerősítésére irányuló kérelmükre.

tétkelének. Hiába állítja a modern szinikritikus, hogy a dráma szabályai, tragikum etc. merő örökségek, „vaskalapos koholmányai”: e szadadokon át hallgatagon követelt elveken nem szabad túltennie magát annak, a ki drámát — értem jó drámát — akar írni. Ki képzel elégiát enyhülés, epigrammot fordulat s tragédiát tragikum nélkül? Nem kell ez alatt sablont, zsinórmértéket érteni, mert hisz a költő lángesze szabadon szárnyal; csupán azt kívánjuk, hogy a mit mond, annak legyen meg az erkölcsi tartalma, mi által erkölcsi érzésünket kilegíti. Már pedig kinek érzését elégti ki Trilby vagy Oswald szomorú históriája. Attól, hogy egy szegény ártatlan leány gonosz lélek-káfiának lesz áldozatja, vagy Oswald a „Kisértetek”-ben atyja büneiért átöröklött agylágyulással lakol, csak elborzadunk és ideg-görcsöket kapunk.

Mint e szenzációs rémdrámák ugyanolyan szempont alá esnek a jelenkor ugynevezett problematikusan sziművei is. A tragikumot nem lehet egyszerűen a problemával helyettesíteni, még a társadalmi sziműben sem. Egy a társadalom élete által felvetett kérdésre, mintegy *aproposra* rábuzni egy egész sziművet, neveltséges dolog, mert egyrészt a sziműnek nem lehet, legalább direkte, feladata kérdéseket megoldani, másrészt mert ezáltal a dráma kiforgatattik igazi formájából, inscenirozot értekezéssé válik, s végre is, mert az egészből — ha egyéb nincs benne — szá-

Alispáni előterjesztés két leiró állás rendezésére iránt. Dr. Rosenberg Lajos és társai vasuti engedményeek kérvénye a Pápától-Zirczig s onnét Moórta vezetendő helyiérdekű vasut segélyezése iránt. Tóth Nándor alszámvevő kérvénye az eb adó bárczak kezelésért jutalom megszavazása iránt. Arvaszéki előterjesztés a „Magyar Törvénytar” és „Magyar Jogi Lexikon” beszéde tárgyában. Arvaszéki előterjesztések. A jegyzői ny. választmány előterjesztése Györmegye átiratára a jók nyugdíj igényének viszonsága megállapítása tárgyában. A néhai Balassa Lajos féle alapítvány 1898. évi számadása. Dőd község képviselőtestületének 15.000 fr. inséges kölcsön felvételére vonatkozó határozata. Soos-kut község kérvénye a bentai hidtől a biai határig vezető utnak a vicinális utak sorába leendő felvétele iránt. Velence községnek a szülészni fizetés és látogatási díjak felemelésére vonatkozó határozata. Sárkereszur község képviselő testületének a vicinális ut felülvizsgálására vonatkozó határozata. Ettyek község képviselő testületének a rom. kath. iskolaszék azon határozatára vonatkozó jóváhagyása, hogy az iskolákat 1899. évtől kezdve községi segély nélkül fogja vezetni. Velence község képviselő testületének a kisbírók fizetésének felemelésére vonatkozó határozata. Sár-Szt. Miklós község képviselő testületének a tanítói nyugdíj megfizetésére vonatkozó határozata. Gárdony község képviselő testületének a segédjz fizetésének felemelésére vonatkozó határozata. Velence község képviselő testületének behajthatatlan községi pótagok leírására vonatkozó határozata. Gyuró község képviselő testületének 900 frt kölcsön felvételére vonatkozó határozata. Sár-bogárd község vásár- piaci helytén árszabályzata. Velence község képviselő testületének szegény pénztári tartozás elengedésére vonatkozó határozata. Nyék Petterd község képviselő testületének az irnoki állás beszüntetése mellett segédjegyzői állás rendszeresítésére vonatkozólag. Továbbá kisebb nagyobb községi ügyeknek és határozatoknak a közgyűlés elé terjesztése és a községek 1899. év költségvetési és pénztár számadásai.

— A római arisztokrácia a Szentatánál.

A pápa a Szentébe, aki teljesen ép egészségben van már, tegnap a római nemes családoknak 300 tagját fogadta és hosszabb beszédet intézett hozzájuk, a melyben azt ajánlotta

nalmas üresség lesz. Egyébként közbevetve megjegyezzük, hogy e problémoknak legnagyobb része megfejthetetlen, s a szerző, miután három négy felvonáson keresztül vonszolta hallgatóit, csak ott van, a honnan kiindult.

A modern szinpad másik sajátosságára, az özőnével árasztott bulreszk bohózatokra, kár szót vesztgeten. Vaskos komikum, még vaskosabb frivolitás francia szellemességgel felöntve, képezik egy-egy ily bohózat egész tartalmát. Azt nem lehet tagadni, hogy gyakran eléggé mulatságosak, csak hogy velük a színházak az orfeumok színvonalára súlyednek. Ha kik előszeretettel vizeltetnek e fajta bohózatok iránt, nézzék végig egyszer „Figaró lakodalmát”, s tapasztalni fogják, mi a különbség az igazi vigjáték és az ily silány-ságok között.

Végül az igazság érdekében, s mint megnyugtató tényt ennyi terdeséggel szemben szükséges megjegyeznünk, hogy a német dráma-írók Sudermann, Voss Rikhard, Hauptmann Gerhard stb. — ezek kezdenek most dominálni a szinpadon, — nem is hajtják végtetekbe a realismust, s megfelelő idealizmussal párosítják a mindennapi élet festését. Mutatja ezt Hauptmann Gerhard legújabb drámája a „Herschel fiavaru, mely példája lehet annak, mikép elégithető ki a modern izlés is, a nélkül, hogy szertelenségbe tévedjünk, s a dráma örök szabályait lábball tapossuk.

nekik, hogy hitöket vértézzék a szofizmak és az erkölcsi romlottág ellen.

— Az Országos Ipar-Egyesület küldötti városunkban. Az Országos Ipar-Egyesület küldöttége tegnap d. e. Zichy Jenő gróf vezetése alatt városunkba érkezett, hogy a „Neukirchener Druck-fabrik-Gesellschaft” tulajdonát képező kétfestőgyárat megtekintésék. A küldöttóság tagjai voltak Ráth Péter az orsz. ipar-egyesület elnöke, Arkoss Gyula, az ipar-egyesület külföldi osztályának vezetője, Gelléri Mór és Topics Alajos iparegyesületi megbízottak. A vasutról egyenesen a gyárba hajtatnak, melynek megtekintették berendezéseit s az új tulajdonos által eszközölt újításokat. A gyár megtekintése után az igazgatóság a „Fekete Sas” emeleti termében ebédet adott 1 órakor, melyen a fent nevezett küldött-ségi tagokon kívül jelen voltak a hatóság részéről Havranek József polgármester, Reé István rendőrfőkapitány, továbbá dr. Ráday Lajos és Tóth Arthur hírlapírók, dr. Eisenbarth Károly a gyár jogügyi képviselője, Dardel Károly a részvénytársaság elnöke, Gerő Károly, a gyár vezetője és a neukircheneri gyár igazgatója. A banketton három: magyar, német és francia nyelven hangzottak fel a toaszok. — A bankett után Ráth Péter a helybeli ipartestület meghívására meglátogatta az ipartestületet, hol a tagok egybegyűlve fogadták. Ráth az öt üdvözlő szavakra televén, biztosította a jelenvölköket az ipari érdekek előmozdítására való törekvéscről, felszólította őket, hogy vegyenek részt a nyár folyamán Kolozsvárt tartandó iparos kongresszuson és buzdította őket, hogy iparkodjanak érdekeik megvédésére (sz. 1884. XVII. §. módosítása), melynek különösen a vásárok redukálása és a kontár iparosok visszaszorítása által tenne a kormány nagy szolgálatot.

— A székesfejvári javítóintézetéről. A magyar jogászegyesület legközelebbi ülésén városunk javító intézetéről fogtak tárgyalni. Akkor mutatja be ugyanis Louguel Aurél azt jelentést, melyet Krájesz Soma igazgató, a székesfejvári javítóintézetéről készített.

— A sümegi franciskánusok ünnepe. A szent Ferenc-rendiek sümegi kegytemplomában február 4. 5-én és 6-án kétszázados jubileumi ünnepélyeket ülnek ama csodálatos események és gyógyulások emlékére, melyek ezen napokon kétszáz évvel ezelőtt kezdőket vették. XIII. Leo pápa ez alkalomra három napra teljes bocsát engedélyezett, feljogosítván egyuttal a templomban gyóntató szerzeteseket arra, hogy fentartott cetekre is adhassanak feloldozást. Az isteni szolgálat sorrendje ez: reggel kilenc órakor ünnepélyes szent mise, utána szent beszéd, délután gyóntatás és litánia s ez mind a három napon át így ismétlődik. A harmadik nap este Te Deummal fejezik be a jubileumot.

— A vizivárosi fiók kath. kör 1. hó 25-én szerdán a békőznapi miatt a tagok részéről nem annyira látogatott, mint inkább kedélyes táncmulatságot rendezett könyvtára javára a Varga István-féle vendéglő egybekapcsolt helyiségében. Csak épülni lehetett a szép példászerű renden s a figyelmen, melyben a különböző foglalkozású vendégek egymást részesítették. Összes bevétel volt 79 frt 35 kr. Kiadás 14 frt 20 kr. Felülfizetni sziveskedtek: Mayer Károly apátkanakok elnök 5 frt. N. N. 5 frt. N. N. 5 frt. Válcovic Mihály 2 frt. Knitthoffer György 1 frt 90 kr. Róza József 1 frt 40 kr., Fábiny István 1 frt 20 kr., Flas-

kár József, Horváth István, Länger János 1 - 1 frtot. Vágner Ede 90 kr., Pénzes Imre 80 kr., Csipke János, Ispai Ignác, Jakosits János, Kéri Ferencz, Nyári György, Rózsa Ferencz, ifj. Rózsa Ferencz, id. Streit Ferencz, Vendég Vendel 70 - 70 krt., Chay Antal, id. Hufnagl György, Palkovics Mariska, Pölcz Istvánné, Vörös György, N. N. 50-50 krt., Fekete István, Lukácsy Antal, Raab József, Stéger Péter 40-40 kr., Knitthoffer Ferencz, Kostyelik József, 30-30 krt., Antal János, Bakos József, Bilkei Ferencz, ifj. Jakosits János, Keczá Izidor, Knitthoffer Ferencz, Kö Mihály, Kronhoffer Antal, Langmár István, Laufnauer Antal, Lerf Ignác, Noficer István, Ráner István, Stéger Pálné, Szöllösiné, Salzgruber József, Streit József, Schreindorfer Ferencz, Vanka György, N. N., 20-20 kr., Engelhardt József Fischer György, Fuják János, Kerbler Mátyás, Kern Péter, Lerf Ignác, Pinke György, Szigl János 10-10 krt. A könyvtár gyarapítására oly nemeslelkűen felajánlott kegydományokért őszinte köszönetet mond a kör elnöksége.

— **Kégl György újabb adománya.** Megyénknek jótékonyágáról bőkezű adakozásáról és alapítványairól ismert birtokosa, Kégl György *csalai* nagybirtokos, újabban 20.000 koronát adományozott a „Fehér-Kereszt Országos Felajánlott Kegydományokért” öszinte köszönetet mond a kör elnöksége.

— **Felolvasás.** A felsővárosi kath. körben holnap, vasárnap este 6 órakor Szalay József káplán fog felolvasást tartani.

— **Társasvacsora.** A perkátai kath. kör e hó 25-én, szerdán este társasvacsorát rendezett a Karlovszky-féle vendéglő helyiségében. Egy teríték ára 60 krajczár volt. A tagok nagy számmal jelentek meg és jól érezték magukat. Felköszöntökben nem volt hiány.

— **Kegyelem az egyetemi körnek.** Wlassics miniszter József császár példáját követi, aki tudva levőleg halála előtt vissza vonta mind ama rendeleteit, melyeket oly nehéz szívvel fogadott a magyar nemzet. Közelálló miniszteri elmulását érezvén Wlassics Gyula is, elhatározta, hogy vissza vonja a kemény ukázt, amelynek eredménye volt az egyetemi kör bezárása. Tegnapi érkezett újabb rendelete az Egyetemi tanácshoz s annak értelmében csakhamar lehullottak a pécsek az Egyetemi kör ajtajáról s most már vig élet folyik megint a kör helyiségeiben.

— **Városi közgyűlés.** Lapunk legutóbbi számában közöltük a tárgysorozat 45. pontját, melyhez most utólagosan 46. járul: a városi tanács előterjesztése a régi honvéd lakóhelyeken teljesítendő helyreállítási munkák tárgyában.

— **Tűz.** A nagyperkátai csendőrs jelenti, hogy f. hó 11-én Schelhaszky Lajos göncs-pusztai birtokos kárára leégett egy kazal szalma, melyet a tulajdonosnál szolgálatban levő cselédek gyermekei gyújtottak fel. A tüzet idejében elnyomták; a szalma biztosítva volt általanosságban.

— **A kapukulcs sokszor okoz kellemetlenséget az embernek, kivált ilyen kis városban, mint a miénk, hol még meg van az a jó szokás, hogy 8 órakor, sőt sokszor már fél 8-kor becsukják a kaput, mikor aztán már ne adj isten, hogy az ember bejuthasson a házba, ha nincs kapukulcsa.** Schreiner József *bicskei* lakosnak meg épen az volt a szerencsétlenségére, hogy Polaner Lipót ugyancsak *bicskei* lakos magával hordta a kapukulcsát. Tette ezt pedig azon előrelátásból, hogy ha netán a korcsmában tovább időznék a kapuzásánál, a mi

Bicskén valószínű, hogy még hamarabb szokott bekövetkezni, kapukulcs segítségével észrevétel nélkül belepórázhatók. Mikor az említették aztán már eleget ittak és a korcsmából távoztak, akkor kezdődött a kapukulcs szerepe, melylyel Polaner úgy vágta fejbe Schreiner, hogy elég lett 20 napig kihevernie.

— **Az alsó-alapi róm. kath. olvasókör.** e hó 25-én saját pénztára javára, a kör helyiségeiben zártkörű táncvirálmal rendezett, mely várokozásokon felül pompásan sikerült. Jelen voltak asszonyok: Mátér Istvánné, Koller Gyuláné (Alsó-Alap.) Ullein Ferenczné (Sáregres.) Bakonyi Zoltánné (Tolna.) Darvai Károlyné (Szegszárd.) Pálos Dénesné (Visegrád.) Holczter Ferenczné (Dióskál.) Rebek Józsefné (Gy.-Iváncza.) Péterfi Sándorné (Sz.-Fehérvár.) Tolnai Ferenczné (D.-Pöldvár.) Késmárky Gáborné (Harkány) Olasz Ferenczné. (Szalárta.) Buschbah Károlyné, Kremniczky Jánosné (Pinczehely.) Csukli Péterné (Pegoly.) Csukli Mátyásné (Szakály.) — Leányok: Horváth Izabella (Tengöly.) Bocskai Ilona (Dunapentele.) Tóth Emma (Paks.) Bakonyi Ilona, Darvai Mariska, Pálos Aranka, Helczter Margit, Rebek Francziska, Péterfi Juliska, Bihari Petronella (Diós-Győr.) Hoffer Ida (Belecska.) Pribék Erzsike (Simon-tornya.) A négyest huszonhat pár táncolta.

— **Nem halt ki az ősi vírus.** F. hó 12-én Mányos Schill F., Schill J., Rozovits J., Kummer Ferencz, Gubancsik J., Anos L., Fodor J., Magda J., Eszler Ferencz, Szalló Imre, Pefinger Ferencz ottani legények Frisch Nándorné udvarába törték s onnét erőszakkal a házba akartak hatolni, miközben betörték az ablaktáblát és ablakramát, miáltal a tulajdonosnak tetemes kárt okoztak. — 17-én este pedig Boglárón Herczki Mihály léczkerítését szedték széjjel a legények, melyet aztán veredésre akartak felhasználni. A legényeket magánlaksértés, illetve lopás miatt feljelentették az illetékes hatóságoknak.

— **Ki nyert?** Az újságírók sorsjátékaink tegnap volt a harmadik húzása. A 20 ezer koronás főnyereményt Saár János bühönyei (Somogy megyei) gazdálkodónak juttatta a szerencse. Esett pedig ez a főnyeremény az 5360 sorszámu 85 számú sorsjegyre. Kihúzták ezen kívül a következő nyereményszámokat: 1000 koronát: 6488-29, 500 koronát: 3447-47, 250 koronát: 6562-69, 5518-71, 100 koronát: 7631-57, 5578-91, 1455-53, 3856-86, 83-92, 50 koronát: 5533-62, 9049-17, 3179-79, 1732-54, 8791-07, 6574-85, 4373-21, 2332-100, 2-27, 5784-76, 331-41, 4668-45, 7401-20, 1518-37, 2672-15, 8458-63, 4583-01, 5827-29, 284-63, 10 koronát: 2742-64, 752-04, 2113-40, 498-05, 794-52, 9452-81, 6465-54, 2840-56, 1730-39, 7184-36, 4214-30, 4178-05, 1654-25, 9351-96, 2952-04, 7735-57, 9896-17, 2201-20, 6586-29, 7264-92, 845-26, 1804-52, 6526-47, 3112-07, 1158-17, 3120-53, 8762-15, 6286-99, 37-97, 4722-59, 5343-08, 7873-26, 3818-91, 3502-90, 2863-46, 6169-12, 6579-99, 3039-98, 7866-100, 840-18, 1595-24, 7807-47, 5430-15, 4835-09, 35040-81, 6693-93, 2451-100, 4042-21, 8306-11, 5839-60. A többi kihúzott sorsjegy 5 koronát nyert.

— **Régi haragosok.** Markovits Ferenczné, *bécshegyi* (Előszállás) lakosnő régen haragba volt már Virág Imrével és Szili Erzsivel. A régi haragot újabb szóváltás kitörésre készítette, minek következtében Virág és Szili Markovicsné lakásába törték, hol a háziasszonyt megverték. Markovicsné feljelentette a kellemetlen vendégeket a helyi hatóságoknak.

— **Mulatság Nyéken.** A kápolnásnyéki róm. kath. iskolaszék az iskola javára f. évi február 5-én vasárnap, a Szénásy-féle nagyvendéglőben jótékonycélú táncmulatságot rendez. Kezdeté esti 8 órakor. (A gyermekeké d. u. 2 órakor.) Belépti-díj: személyenkint 1 korona. A jótékony szál iránti tekintetből adandó felülfizetések helyén köszönettel fognak hírlapilag nyugtáztatni.

— **Szörum tüdőgyulladás ellen.** A *Clinica medica italiana* belgyógyászati osztályán megkísérelték a tüdőgyulladásnak szörumos gyógyítását. A szörumot kruppos tüdőgyulladás 17 esetében alkalmazták s az eredmények igen kedvezőknek ígérkeznek, a mennyiben a magas láz az injekció után azonnal leszállt, a beteg állapota s az objektív tünetek láthatólag is javultak. A kedvező eredményeket igazolni látszik az a körülmény, hogy a tüdőgyulladás súlyos tünetei között megbetegedett 17 egyén közül csupán kettő halt meg.

— **Elégtétel.** Vasárnap reggel Máté Józsefné malom u. 55. szám alatti lakos befelött a városba s a Zichy ligetnél utol érte őt Faragó Józsefné, Faragó Imréné, és Faragó Istvánné sár-utcai lakosok és itt Faragóné arczul verte Máténét állítólag azért, mivel Máténé meg a Faragóné urát ütötte pofon, mit, habár az ura eltűrt ő nem hajlandó eltűrni, Faragóné utcai botrányért 5 frtra büntette a rendőrség.

— **Hol vegyünk kávét?** Megmondja a mai számunkban Belák István hirdetése. E megbízható kereskedő a legfinomabb és legjobb kávét szállítja rendkívül olcsó árért.

— **Rendőrségi hírek.** Lukács István *demköhgyi* lakos társával ment a megcsélez-utczán a járásbírószághoz hivatala előtt ordítózva, mikor Szabó Imre rendőr figyelmeztette őt, hogy ne lármozzon a hivatal előtt. Lukács erre a rendőrrel gorombáskodni kezdett, mire a rendőr nevére az lakását kérdezte. Lukács egyiket sem mondta meg, mikor pedig a rendőr őt beakarta kísérni, ellenszegült neki és elszaladt. Szabó egy rendőrtársával utólért a Vörösmartytérre, azonban itt még ketten sem bírták vele. Később azonban maga ment a rendőrségre jelentkezni. Lukácsot három rendbeli kihágásért összesen 23 frtra, esetleg 4 napi elzárásra ítélte a rendőrség. — Sági János pákozdi lakost, ki Boda Kovács István helybeli lakos kukoricaföldjéről a szárt elvitte, mezőrendőri kihágásért 5 frtra, azonkívül 2 frt 50 krajczár kártérítésre és 1 frt tanu napidíjnak megterítésére ítélte a rendőrség.

I R O D A L O M.

Egyedüli és legjobb katolikus tankönyv ez idő szerint úgy ismétlő, valamint a gazdasági ism. iskolák számára a Györffy János által szerkesztett „Falusi iskolások olvasó- és tankönyve”, mely a tantervben előírt összes anyagot pedagógiai tapintattal s agyakorlati tapasztalat által jónak talált és elismert beosztással dolgozza fel. Kiválóan jó szolgálatot tesz a tankönyv a falusi osztálytanítók népszerűsítésében, hol a szegény tanuló, az anyagi eszközök hiányában, nem veheti meg a sokféle tankönyvet, míg az egyben minden tantárgy helyet foglal. A katolikus ismétlőiskolai növendékek számára ez az egyedüli tankönyv, mely megrendelhető a Szent-István-Társulatnál (Bpest, VIII. ker. Szentkirályi-u.) vagy Lempel R. kiadónál (Bpest, VI. ker., Andrassy-ut 21.) A Szent-István-Társulat által approbált e kiváló és terjedelmes tankönyv ára erős kötetben 48 kr. Különösen ajánljuk a fűtiszteendő ker. tanfelügyelő és igazgató-plébános urak figyelmébe. A kiadó Lempel R. készséggel küld mutatvány példányt. Ugyanez német nyelven is megjelent s minden tekintetben azonos a magyar kiadással, mely rövid időn belül négy kiadást ért meg, mi a munka jóság és használhatósága mellett bizonyít. (u. v.)

A „Katolikus Tanügy”, ez a kiváló gonddal szerkesztett pedagógiai szakközlöny, mely egyedül foglalja a katolikus hitoktatással az V. évfolyam ez idei számaival is bebizonyította életrevalóságát, sőt nélkülözhetlen voltát. Közöljük a tartalmát, mely mindenkit meggyőzhet arról, hogy e lap a magyar kath. hitoktatás terén missiót teljesít. Az 1. szám beköszöntője után Gergely József ir „Bellarmín katekizmus és a vatikáni zsinat”-ról, szemelvényt ad a sajtó alatt levő kábé 10 Pedagógiai Szemle címmel sok érdekes dolgot mond el. Tárcajában fel-

sorolja a magyarországi kath. lapokat. A 2-ik számban Karácsony J., a csiksomlyói képző igazgatója „A lelkiismeret nevelésének fokozatai”-ról ír, ezt követi Gergely cikkének folytatása s „Veszedelem-e az állami iskola felekezeti szempontból” címmel Argus felel meg a „Néptanítók Lapja”-nak. Minden számban van irodalom és különféle rovat, melyekben érdekes és hasznos tudnivalókat találunk. A lapot dr. Zellinger Vilmos szerkeszti s előfizetési ára egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 kr. E valóban hézagpótló szakközlönynek a hitoktatással foglalkozó egyházi és világi tanfériak asztalairól nem volna szabad hiányozni. A legmelegebben ajánljuk mindenkinek pártfogásába ez anyagi támogatásra méltó szaklapot Megrendelhető Budapest, VI. ker. Éreketes utca 2. szám, erga sacra is.

A *milliomos, Croker M. B.* regénye, a legérdekesebb olvasmányok egyike. A mivel ez az angol-amerikai író megismerkezte hírnevét: a mindig érdekes mesészöveg, a különböző hajlamú és gondolkodású emberek bámulatos jellemzése és annak a ránk nézve idegen indiai világnak az ismertetése, melyben legtöbb regénye lejátszódik, mindez a maga kiválóságában érvényesül *A milliomos* regényben. A regény váza, magva, egyszerűségében meghatározható történet. Egy szegény leány, a ki Angolországból Indiába kerül, meghódít egy szintén Angolországból Indiába vetődött fiatal milliomot és sok félreértés és szenvedés után egy pár lesz belőlük. Ezt az egyszerű témát a mellékalakok viselt dolgának leírásával, az epizódok csillogó csoportosításával, a lélekállapot analizálásával és India világának költői ismertetésével elragadó olvasmányává tette a híres író. A ki belefog a kétkötetes regény olvasásába, nem foja letenni a könyvet, míg az epizódokkal érdekesen összekötött mesének végére nem jutott. A regényt *Sajó Aladár* fordította nagy gondnal. A fordítás, amellet, hogy az eredeti minden szépsége benne van, kitünő magyarsággal készült. A két kötetből álló regény ára csinosan bekötve 1 frt. — Kiadja Singer és Wolfner.

A zsidó nép története. A zsidó nép politikai és társadalmi története, — az irodalmi és művészeti fejlődéssel szorosan összeolvastva — jelentek meg most a magyar irodalomban. E nagyraemelt nép hódításait, királyválasztásait a legpontosabban beszéli el egy kis füzet, könnyen olvasható, szép nyelven, tartalmasan, egyuttal művészi, illusztrációk kíséretében. Dávid királyról és Salamonról mond el érdekes bizalmas részleteket. A hős, a nagyhírű Dávidról, ki a lázadó ammoniták közül „némelyeket fűrésszel fűrészelteti, némelyeket vas borona alá, némelyeket fejsze alá vetteti, másokat mészkemenczébe hányata”, (2. Sám. 12. 31.) — E kis füzet a „Nagy Képes Világtörténet” 10-ik füzeté, a legjelesebb orientalista, Maspero Gaston világhírű műve után készült. — Egy füzet ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Uj állandó rovatot nyitott most a „Képes Családi Lapok” illusztrált szépirodalmi hetilap, a „Színház és Művészet” rovatát, mely a Bpsten előadott új szindarabok meséit terjedelmesen hozván, azzal kritikailag is foglalkozik, megemlékszik a lefolyt hangversenyekről, szóval hű tükrét nyújtja az elmúlt hét művészeti történetének, úgy hogy, ezáltal olvasói minden téren tájékozódhatnak. Ép ezért nem győztük eléggé ajánlani a „Képes Családi Lapok”-at olvasóinknak, melyek regényekbe, humoreszkekben, költeményekben, illusztrációkban annyit nyújtanak, mint egy hasonló genréi lap sem s előfizetése mégis egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Tehát a legolcsóbb szépirodalmi lap! — Mutatvány számot ingyen küld a kiadóhivatal Bpest V., Vadász u. 14 sz.

Tűzbiztosítás kölcsönösség alapján.

A vaáli járás mezőgazdasági bizottsága ülésén vasadi Balogh Lajos bizottsági tag bemutatva a tűzbiztosításoknak kölcsönösség alapján általánossá tételére vonatkozó jelentését, amely így szól:

„Szerencsés voltam a tek. gazd. bizottság előtt indítványozni, hogy indítson meg egy mozgalmat arra, hogy a tűzbiztosítás kölcsönös segély alapján, a társadalom öntevékenységgel legyen megteremtve, mely által a nagy közönység megszabadulna a most üzérkedési alapon levő igen drága tűzbiztosítástól. — És a mi fődolog, a kölcsönösség útján létre jött tűzbiztosítás elősegítene az emberszeretet növekedését és a társadalom saját érdekét szolgálva, a tűz ellen nagyobb erővel és rendszeresebben védekezne. A tek. bizottság elvben elfogadta indítványom s annak bővebb megvitatására engem, Köhler Albert és Veisz Zsigmond urakat küldte ki. Minthogy azonban senksem lett az összehívás jogával felruházva, így e bizottság nem lett összehívva. Így a beérkezett adatok alapján a következőket van szerencsém a kölcsönös biztosítás ügyeinek támogatására előadni. A beadott kimutatásokban, melyek a vaáli járás községetől beérkeztek, a községekben levő lakóházak vannak csak feltüntetve, az urodalmak és gazdasági épületek nincsenek felvéve. E szerint van 6741 lakóház, melyből biztosítva van 4559. Ebből látható, hogy 1/3-da itt is biztosítás nélkül van, a sok gazdasági épülettel és gazdasági terménnyel együtt. Ezen 4559 lakóház után évente fizetnek tűzbiztosítási díjat 21806 frt 53 kr.

Véve most már 10 évi átlagot úgy a befizetésre mint a kár kifizetésre, következő eredményt látnak. Befizetés 218065 frt 30 kr. A kár befizetés pedig 10 év alatt kitett 81156 frtot. Így a biztosító társaságok haszna volt 136909 frt. Tekintve azt, hogy ezen adatok

Fejérvármegye 22 községéből vannak csak előtünk s ha egyenlő arányt állapítottunk meg, megyénk fölösztásában s a vaáli járást 1/3 részének vesszük, úgy Fejérvármegyében 10 évi idő alatt a biztosító társulatok haszna kitesz Egymillió három száz hatvan kilenc ezer kilencven forintot. Mely óriási összeg ha komoly figyelemre méltatjuk, kell, hogy gondolkodóba tegyen bennünket és öntevékenységre buzdítson, látván e túl drága és terhes biztosítási módszert. De még jobban sarkal minket a kölcsönösség alapjára ke esztül viendő biztosításra annak meggondolása, hogy ily nagyösszegű biztosítás fizetés mellett csak egyrész lakóház van biztosítva a sok gazdasági épület, továbbá a szalás takarmány s a földel alá tett gabona túl részben nincs biztosítva, így aztán kár esetén a nagy biztosítási díj fizetés mellett is a károsodott fél a társadalom segélyére van szorulva, ha ezt nem nyeri meg bizony sokszor a végelágyenyedés örvényéhez jut. Ha még arra is kiterjesztjük figyelmünket, hogy a biztosító-társulatok kár esetén a legtöbbször a kárnak egy jelentékeny részét kopás, évvülés és más egyéb címeken levonják, a mi a közönsegnél nagy elégedetlenséget szült, itt látjuk az időt arra, hogy a tűzbiztosítás reformjával komolyan foglalkozzon a nagyközönység.

Minthogy azonban a vaáli járás gazdasági bizottsága ily nagy kérdésben kellő erőt kifejezni nem tud, a mozgalom eredményhez vezetésében szerény hatásköréhez mérten, elégedjünk meg azzal, hogy a tűzbiztosítás ügyének tarthatatlan voltát jelezzük és fejezzük ki óhajunkat arra nézve, hogy a tűzbiztosítási módszer a mostani intézkedési alapról vitessék át a kölcsönösség alapjára. Ezen óhaját a gazdasági bizottság foglalja egy emlékiratba, melyet terjesszen a vármegye közgyűlése elé, kérvén, hogy e nagy nemzetgazdasági kérdés tanulmányozására legyen szives a vármegye közgyűlése egy bizottságot kiküldeni, mely a még szükséges adatok beszerzése alapján, ké-

Női toalettek saját műtermünkben készülnek!

J. cz.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy

Nádor-utca 1. sz. alatt, Pollák Ármin-féle házban,

egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

NŐI DIVAT- ÉS VÁSZNÁRU ÜZLETET

nyitottunk, hol mindennemű női ruhaszövetek, fehér és színes asztalneműek, czérna és pamut vásznak, valódi Schroll-féle chiffonok, ágy- és asztalterítők, függönyök, s minden e szakmába vágó cikknek a legutányosabb árért kaphatók.

Raktáron tartunk továbbá: kész női blusokat és gyermek ruhákat; elváltajuk a legdiszesebb női toalettek elkészítését, mintiogy e czérra

saját műtermet

rendeztünk be.

Főtörökvesünk a legszolidabb kiszolgálás és olcsó árak mellett a mélyen tisztelt vevőközönység teljes bizalmát kiérdemelnéi.

Amidőn magunkat becses pártfogásába ajánljuk, vagyunk

kitünő tisztelettel

150. 3-1.

Huberth és Neu.

Nagy raktár mindennemű bélésarukból!

szítsen javaslatot a tüzbiztosítás reformjára vonatkozólag. Ha ezen ügyet Fejérvármegye veszi a kezébe, jó remény töltheti el kebelünket a jövőre nézve, mert a vármegye elég erővel és erkölcsi súlylyal bír arra nézve, hogy szava, javaslata pusztában hangzó kiáltó szóként el ne anyeszszzék. Ép ezért nem tartom szükségesnek, hogy jelenben a tüzbiztosítás reformjának mikénti megállapítása részleteibe belemenjünk, ha a vármegye kérelmünket helyeselné, a javasolt bizottságot kiküldené, ezen bizottság mánkálatát zlómozdítani elengedhetlen kötelességünknek tartanánk "

A bizottság egyhangulag elfogadta a javaslatot s elhatározta, hogy ennek beterjesztése mellett fölterjesztést intéz a megyei törvényhatósághoz, hogy a javaslat kidolgozására saját kebeléből bizottságot küldjön ki.

* **A sertésvész következmenyei.** Hogy minő óriási pusztításokat okozott nálunk a sertésvész, azt világosan bizonyítja az osztrák-magyar vámterület 1898. évi zsiradék-külkereskedelmi forgalma. A néhány nap előtt közzétett statisztikai adatok szerint ugyanis 1897-ben behoztunk 189.029 mm. disznósirt 5.670,870 frt értékben. 1898-ban ellenben 199.643 mm. idegen disznósirt érkezett a monarchia területére 7.206,507 frt értékben. Disznósirt kivittünk a monarchiából 1897-ben 1718 mm.-t 96.208 forint értékben, míg 1898-ban már csak 1006 mm. disznósirt tudtunk exportálni, a minnek csak 56.336 frt az értéke. — Szalonabehozatalunk 1897-ben kitett 14.316 mm.-t 501.060 frt értékben, 1898-ban pedig már 29.702 mm.-ra, illetőleg 1.039.570 frtra emelkedett a szalonaimport. Szalonát 1897-ben kivittünk 1402 mm.-t 72.904 frt értékben s az 1898. évben szalonakivitelünk 1636 mm.-ra és 85.072 frt értékre emelkedett. A behozott árak egy igen csekély hányad kivételével mind Amerikából valók, míg a kivitt árukat Németország és Svájc konzumálta. A monarchia 1898. évi zsiradék-külkereskedelmének passivitása a disznósirt-tételnél 7.150.191 frt, a szalonat-tételnél 954.498 frt, a mi együttvéve, több mint nyolcz millió frt.

* **A kamarai titkárok értekezlete.** A kereskedelmi- és iparkamarai titkároknak a napokban elhalasztott országos értekezletét február 1-én fogják megtartani. Az ankét tárgyai a következők: 1. a tudakozóú intézeteknek országos szervezete iránt való javaslat; 2. a kereskedelmi kamarai választási eljárás szabályozása; 3. a közjavadtalmi bérlok kamarai tagságára vonatkozó javaslat.

Felelős szerkesztő: *Báró Proff Kocsárd.*

Kávemagazin Budapest.

KÁVÉ

elvámulva, költségmentesen hához szállitva.

Küüüő jó minőség.	Hámulat- los olcsó- árak.
4 1/2 kg. Kuba-kávé	frt 6.50
4 1/2 kg. Mokka-kávé	„ 6.50
4 1/2 kg. Jáva-kávé	„ 6.50
4 1/2 kg. Gyöngy-kávé	„ 6.80
4 1/2 kg. Portorikó-kávé	5.80
1/4 kg. Császárkeveréke	1.55
1/4 kg. Törmeléktea	„ .95

Postán utánvétell; vagy a pénz el. leges be-
küldésével naponta szétküldés bérmentve.

Egyes fajokat vegyesen is küld:

BELÁK ISTVÁN

káv. es teakivittell üzlete,

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 4. sz.

145. 3-1

Telefon 61-75.

Szétküldés kizárólag Budapest.

Kávemagazin Budapest.

Jó karban lévő fúszerezleti berendezés eladó.

Czim a kiadóhivatalban. 143. 2-2

Ingyen szederfa csemete.

A földmivvelésügyi m. kir. ministerium országos selyemtenyészési felügyelősége bárkinek ingyen ad 2-3 éves magági szederfa csemetét. Városok, községek, néptanítók szállitást nem fizetnek; ellenben magánfelek a szállitási költséget viselik.

Megrendelésnél: vármegye. utolsó posta.

vasut, esetleg hajó állomás pontosan bejelentendő.

Ha a csemeteket magas törzsű fákká neveljük, ugy egy katastrális holdnyi ta-iskolába 7200 csemete helyezhető el oly formán, hogy a sorok egymástól egy méter, a sorokban a csemeték 80 centiméter távolságra álljanak.

Sövény alakításnál egy tolyó méterre 3 darab, egy folyó öltre 6 darab csemetét számítunk.

Kik csemetét akarnak, ezt *sürgösen* jelensék be.

A földmivvelésügyi m. kir. ministerium országos selyemtenyészési felügyelősége

Szegszárdon, Tolna megye. 144. 3-2

ÜVEGFESTÉSZET

szt. Sir—Lurdesi és Menybemeneteli Oltárok készítése

ZBITEK E.

NEUSTIFT, OLMÜTZ MELLETT.

Kitüntetve: Ő szentsége XIII. Leo pápa által.

ELISMERÉSEK: Kath. Theológiai akadémia Pértervár;

Német Missió Konstantinápoly.

Árjegyzéket bérmentve.

141. 3-1.

A székesfehérvári kereskedelmi bank

RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉSÉT

f. évi február hó 12-én d. e. 9 és fél óraker

sajat üzlethelyiségében
tartja meg, melyre a társaság részvényesei tisztelettel meghivatnak.*)

A közgyűlés tárgyai:

1. Az 1898. évi zárószámadásnak előterjesztése, az igazgató- tanács és a felügyelő-bizottság jelentése.
  2. Az osztalék meghatározása és a felmentvény megadása.
  3. 6 igazgató-tanácsi és 5 felügyelő-bizottsági tag választása.
- Székesfehérvár, 1899. január hó 10-én.

Gróf Zichy Nándor,
elnök.

*) Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, tartoznak az alapszabályok 51. §-a értelmében a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal saját nevikre szóló részvényeiket az intézet pénztáránál átvételi-jegy kiszolgáltatása mellett letenni.

142. 3-3.

MEGHIVÓ.

A „FEJÉRMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR“

1899. évi február hó 12-én d. e. 10^{1/2} órakor
AZ INTÉZET HELYSÉGÉBEN

Rendes évi közgyűlést

tart,

melyre a t. cz. részvényesek, hivatkozással az
alapszabályok 64. §-ára*, tisztelettel meghi-
vatnak.

A

tanácskozás alá kerülő tárgyak sorrendje:

1. Az 1898. évi üzletforgalomról szóló
igazgatósági jelentés.

2. Az 1898. évi zárszámadás betervezése
s ennek kapcsán a mérleg jóváhagyása, a tiszta
jüvedelem felosztása, illetve az osztalék meg-
állapítása, a felügyelő-bizottság és az igazga-
tóságnak jegyzőkönyvi legendő fölmentése
tárgyváhani javaslatok fölötti határozathozatal.

Kelt Székesfejervárott, 1899. január 26-án.

A „Fejérmegyei takarékpénztár“

igazgatósága.

* 64. §. Közgyűlésen csak oly részvényes gyako-
rolhatja szavazati jogát, kinek részvénye 4 héttel előbb
névcre iratott és három nappal a közgyűlés előtt (ezut-
tal tehát 1899. február 9-ik napjáig) a társulat pénztá-
ráról letételt. 117. 3-2

F O G A K

2 frttól, annélkül, hogy a gyö-
kereket el kell távolítani.

Tartós plomba 1 frt 50 krtól.

Foghuzás 50 kr.

Fogorvos Dr. RITSCHER,

Székesfehérvár, sas-utca 2. sz.
183. 20-13

CASCARADIN
RADITZ,

legjobb szer SZÉKREKEDÉS, GYOMOR- és
MÁJBAL, ÉTVÁGYTALANSÁG, SÁRGASÁG,
ARANYÉR, ELHIZÁS, VÉRTÖDULÁS és
FEJFÁJÁS ellen, kitűnő VÉRTISZTÍTÓ.

Orvosi tekintélyek által kipróbálva és ajánlva.

1/2 doboz 60 kr., egész doboz 1 frt 20.

Az ősszorg előzetes beküldése esetén bermentve.

MIRTUS-CRÈME
törv. védve

zsírtalan és ártalmatlan finomító és szepítő
KÉZ- és ARC-CRÈME.
Nappal is használható!

Elitárolt minden BŐRHIBÁT, ucm. SZEPLŐT,
MÁJFOLTOT, BŐRÁTKÁT, BŐRHÁMLÁST, PATTANÁST
stb. — 1 tégely ára 1 frt. — nozzak

PULCHERADINPOUDRE
1 doboz 50 kr., (föhér, rózsás vagy krémé.)

PULCHERADINSZAPPAN
bőrhinomító, remek illatú, nagyon tartós, 1 deb
40 kr., 3 darab 1 frt 10 kr.

MIRTUS-FEHÉRÍTŐ
vörös kezek, barna kezek, vörösdűtő arcz, err
ellen az egyetlen gyógyszer. 1 üveg 3 frt.

Számtalan elismerőjevel!

Készíti és szétküldi:
RADITZ RÓBERT gyógyszer-
tára az **APOSTOLHOZ**
Budapest, VIII. József-körút 64a,
Baross-utca közelében.

RAKTÁRON: 91. 20-13

az ország nagyobb gyógyszerházaiban.

!! Butorvásárlók figyelmébe !!

SIMON LAJOS

asztalos és kárpitos butorraktára,

SZÉKESFEJÉRVÁR, KOSSUTH-UTCZA 6-IK SZÁM,
(a posta átellenében.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönségnek saját készítményű butoraival
berendezett üzletét, hol dus választékban kaphatók fényezett és matt háló-, ebédlő
és szalon szoba butorok, továbbá

diványok s ottományok

mindenféle alakban. Képek, fali és pipere tükrök, márvány és falappal. Ebédlő és
nadszékek, függőnytartók, matracok, lószőr és tengerifüvel tömve — a legolcsóbb
árban kaphatók. — Továbbá elvállal mindennemű asztalos és kárpitos munkák
javítását és átdolgozását, új butorok készítését a legújabb divat szerint.
Ugyazinte ruganyos matracok és rolleták készítését

a legutányosabb áron gyorsan és pontosan teljesít.

Nincs többé lábfájás

sem tyukszem, sem izzadás ab, nincs többé bőrkeményedés,
sem lábdaganat, nincs többé fagyos ab, sem lábégés.
Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járásá annak ki
cipőit Dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott
asbest-talpbetéttel látja el.

!Számítlan köszönő levelek közül csak kettőt említnék.
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

Ó es. és kir. Fensége Lipót Salvator Főherczeg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-Gyár.

Budapest.

Cs. és kir. Ó Fensége Lipót Salvator főherczeg az asbesttel bélelt cipővel nagyon
megvan elégedve. Hosszabb gyalog kiránduláson használta a cipőket és érezte, hogy
lábai nem úgy fáradtak ki, mint más közönséges cipőknél. Kuldök egy pár vadász-cipőt,
hogy annak a mintájára készítsenek másikat aspestalpbetétessel, ugyanannál a cipésznél,
a után küljék ide.

Hisszük, hogy a vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint meg-
felelők voltak a szalonzcipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a
következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbest betétű cipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok: megszűnt
minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánáson, 1897. évi szeptember 17-én

tisztelő híve Vekerle Sándor.

Az aspest talpbetétek kitűnőségét legjobban bizonyítja az is, hogy a cs. kir. közös hadseregnek és a
m. kir. honvédségnek már eddig is

22500 pár szállítattott.

Nagybani elárusítás: az Országos Központi főraktárban Általános Asbestáru-Gyár betéti társaság.
Budapest VI. Szív utca 18.

Páronkint való elárusítás Székesfejervár és fejérmegye részére.

Langraf Gábor és Fla bőr- és cipész kellékek áruházában
Székesfejervárott, belváros Jókai-utca 8.

Férfiak és nők részére

A r a k:

Leányok és fluk részére

kettős vastagságu, párja 1.20
egyszerű vastagságu, párja 60
Asbest homok talp, párja 40

kettős vastagságu, párja . . . . . 60 kr.
egyszerű vastagságu, párja . . . . . 30 kr.
Asbest homok talp, párja . . . . . 20 kr.

Hímő por csomag 30 kr.

Viszontelárusítóknak megfelelő engedmény.

Naponta postai szétküldés csakis utánvétel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. —
Csomagolás ingyen. 81. 50-14

A „Fejérmegyei Takarékpénztár XXVI. ZÁRÓSZÁMADÁSA az 1898. évről.

Felügyelő-bizottsági jelentés!

Tisztelt közgyűlés!

Egyesületünk ügymenetét a lefolyt 1898. évben törvényszabta kötelességünknek megfelelően állandóan éber figyelemmel kísértük, az üzlet minden ágát gondosan ellenőriztük, az intézet pénztáiraiban és annak különböző kezelési ágazataiban rendszeres vizsgálatokat tartottunk és ezen eljárásunk eredményeként van szerencsénk a t. közgyűlésnek jelenteni, hogy a Fejérmegyei Takarékpénztár ügyvezetését és kezelését annak minden ágaiban a keresk. törvénnyel és alapszabályokkal mindenben megegyezőnek, az értékállományt pedig az intézeti könyvekkel egyezőnek és mindenben rendben levőnek találtuk.

Résztvettünk továbbá az intézet értékeinek, okmányainak és készleteinek leltározásában; megvizsgáltuk az igazgatóság által az 1898. évre felállított mérleget, valamint a veszteség- és nyereség-számlát és meggyőződünk, hogy úgy a leltár felvétele, mint a veszteség- és nyereség számlának felállítása a kereskedelmi törvénynek és az alapszabályoknak megfelelően eszközöltetett és ebből kifolyólag a mérleg jóváhagyását javasoljuk.

Megvizsgáltuk az igazgatóságnak a kimutatott 38580.68 frt tiszta jövedelem felosztására vonatkozó javaslatát és azt helyesnek és az intézet érdekeivel megegyezőnek találván, ahhoz hozzájárultunk és annak elfogadására a t. közgyűlést fölkérve, ezennel ajánlatba hozzuk, hogy minden egyes részvény után az 1898. évre osztalékul 15 frt, összesen 1500 darab részvény után 22500 frt folyó évi február hó 13-ik napjától kezdve kifizetessék s az igazgatóság részére a betérjesztett zárószámadásra nézve a felmentvény megadásáék.

Kelt Székesfejervárott, 1899. évi január hó 26-ikán.

A felügyelő-bizottság:

REINITZ LIPÓT.

SZELKE KRISTÓF, elnök.

TURIÁK PÁL.

A „FEJERMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR“

VAGYON.

Mérleg számlája.

TEHER.

	frt	kr		frt	kr
Készpénz	63125	80	Részvénytőke	150000	—
Jelzálog kölcsönök	1645310	53	Tartalék alap	85500	—
Váltók	960832	24	Rendkívüli tartalék alap	11000	—
Folyó számlák	397703	24	Adó tartalék	7000	—
Előlegek	34557	—	Költség tartalék	1350	—
500 frt 5% földh. intézeti alapító levél à 100 frt.	500	—	Wertheim S. L. alap	1000	—
24700 frt 4% földh. intézeti záloglevél à 97 frt.	23959	—	Nyugdíj alap	30000	—
38650 frt 4 1/2% regále kötvény	37877	—	Betétek	2837172	01
300000 korona járadék 4%	145500	—	Hitelezők	154819	48
10000 kor. 3% jelz. sorsjegy (a nyugdíjalap tulajd.)	5000	—	Előre felvett kamatok	22929	73
Értékpapírok függő kamata	664	66	Betét kamat adó	6056	44
Hátralékos kamatok	12625	87	Fel nem vett osztalék	1327	—
Intézeti ház	15500	—	Nyereség	38580	68
Felszerelés számla	2500	—			
Ügyviselő hivatal előlege	1080	—			
	3346735	34		3346735	34

TARTOZIK.

Veszteség- és nyereség-számla.

KÖVETEL.

	frt	kr		frt	kr
Betéti kamatok	120347	92	Jelzálog kamatok	111385	74
Betéti kamat adó	12034	79	Váltó	49820	09
Tisztviselők és szolga fizetése	9960	—	Folyószámla	24823	95
Adó	7923	83	Előleg	1936	11
Visszeszámitolási kamat	1794	52	Értékpapír . . . . . (adómentes)	8235	52
Nyugdíj alap kamat	1219	01	Házbér	930	—
Kezelési költségek	3585	97	Jutalék	897	81
Lakbér	900	—			
Leírások váltó tárczánál	832	50			
„ felszerelésnél	350	—			
„ intézeti ház számlán	500	—			
Nyereség	38580	68			
	198029	22		198029	22

Székesfejervár, 1898. december hó 31-én.

Gróf Zichy Nándor, elnök.

Molnár Béia.

Say István,

Sommer Mór,

Dr. Szűts Andor,

Wertheim Armin,

mint az igazgató-tanács tagjai.

Hübner Károly, titkár.

Pfenn István, főkönyvelő.

mint az igazgató-tanács tagjai.

Megvizsgáltatt, minden részében a fő- és segédkönyvekkel megegyezőnek találtatott.

Pete Dani, pénztárnok.

Székesfejervár, 1899. január 26.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

148. 1-1

Reinitz Lipót.

Szelke Kristóf, elnök.

Turiák Pál.

Nyomatott Számmar Imrénél, Székesfejervárott.